

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 67/16
Luksemburg, 22 czerwca 2016 r.

Wyrok w sprawie C-557/14
Komisja / Portugalia

Za opóźnienia we wdrożeniu dyrektywy w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych od Portugalii zasądzono zapłatę ryczału w wysokości 3 mln EUR oraz okresowej kary pieniężnej w wysokości 8 000 EUR za każdy dzień zwłoki

Trybunał stwierdził już uchybienie przez Portugalię zobowiązaniom państwa członkowskiego po raz pierwszy w wyroku z 2009 r.

Dyrektywa Unii¹ ma na celu ochronę środowiska przed niekorzystnymi skutkami odprowadzania ścieków komunalnych (ścieków bytowych i ścieków przemysłowych). Stanowi ona między innymi, że państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców² ponad 15 000 były wyposażone w system zbierania ścieków komunalnych najpóźniej do dnia 31 grudnia 2000 r. Poza tym ścieki komunalne pochodzące z tych aglomeracji muszą, przed ich odprowadzeniem, zostać poddane wtórnemu oczyszczaniu lub innemu równie skutecznemu oczyszczaniu³.

Uznając, że szereg aglomeracji portugalskich o równoważnej liczbie mieszkańców ponad 15 000 nie było wyposażonych ani w systemy zbierania ścieków komunalnych, ani w systemy oczyszczania, Komisja wniosła w 2007 r. do Trybunału Sprawiedliwości skargę przeciwko Portugalii o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Wyrokiem z dnia 7 maja 2009 r.⁴ Trybunał stwierdził, że Portugalia uchybiła ciążącym na niej zobowiązaniom, gdyż 22 aglomeracje nie były jeszcze wyposażone w systemy zbierania lub oczyszczania ścieków komunalnych.

Stojąc na stanowisku, że Portugalia nadal nie wykonała wyroku z 2009 r. w 2 z 22 rozpatrywanych aglomeracji (mianowicie w aglomeracjach Vila Real de Santo António i Matosinhos), Komisja w 2014 r. wniosła przeciwko Portugalii nową skargę o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. W jej ramach Komisja wniosła do Trybunału o zasądzenie od Portugalii zapłaty na rzecz Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości 20 196 EUR za każdy dzień opóźnienia w wykonaniu wyroku z 2009 r., jak również ryczału w wysokości 2 244 EUR za każdy dzień, od dnia ogłoszenia wyroku z 2009 r. do jego pełnego wykonania.

Portugalia twierdzi co do zasady, że wyrok z 2009 r. został wykonany w bardzo szerokim zakresie. Jeśli chodzi o aglomerację Vila Real de Santo António, ostatnie prace zostały ukończone w dniu 11 kwietnia 2015 r. Jeśli chodzi o aglomerację Matosinhos, Portugalia twierdzi, po pierwsze, że stosowane oczyszczanie pierwotne jest wystarczające, aby zagwarantować jakość wód i uniknąć ryzyka dla środowiska oraz dla zdrowia ludzkiego oraz, po drugie, że pomimo środków podjętych w celu zastosowania się do przepisów dyrektywy, trudności związane z finansowaniem uniemożliwiły budowę oczyszczalni ścieków.

¹ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. L 135, s. 40).

² Pojęcie „równoważnej liczby mieszkańców” oznacza jednostkę, która odpowiada zanieczyszczeniu spowodowanemu średnio każdego dnia przez jednego mieszkańca.

³ Zgodnie z dyrektywą „oczyszczanie wtórne” oznacza oczyszczanie ścieków komunalnych głównie w procesie biologicznego oczyszczania z wtórnym osadzaniem lub w innym procesie, spełniającym wymagania odnoszące się do wielkości biochemicznych zapotrzebowania na tlen bez nityfikacji, chemicznego zapotrzebowania na tlen oraz zawiesin ogólnych.

⁴ Wyrok Trybunału z dnia 7 maja 2009 r., Komisja/Portugalia (C-530/07).

W ogłoszonym dzisiaj wyroku **Trybunał stwierdził, że Portugalia uchybiła spoczywającemu na niej obowiązкови wykonania wyroku z 2009 r., gdyż w momencie upływu terminu wyznaczonego przez Komisję na wykonanie tego wyroku (tzn. 21 kwietnia 2014 r.) dwie sporne aglomeracje nadal nie były wyposażone w systemy oczyszczania ścieków komunalnych.** W tych dwóch aglomeracjach niezbędne prace nie zostały bowiem ukończone (aglomeracja Vila Real de Santo António) albo nawet się nie rozpoczęły (aglomeracja Matosinhos).

W celu zapewnienia pełne wykonanie wyroku z 2009 r., Trybunał postanowił nałożyć na Portugalię **sankcje pieniężne** w postaci okresowej kary pieniężnej i ryczału.

Odnosnie do **okresowej kary pieniężnej** Trybunał stwierdził, że brak lub niedostateczność systemów oczyszczania ścieków komunalnych może doprowadzić do szkód w środowisku, co należy zatem uznać za szczególnie poważną sytuację. Ponadto, szczególnie długi charakter naruszenia stanowi inną okoliczność obciążającą. Zgodnie ze wskazaniem Portugalii pełne wykonanie wyroku z 2009 r. nastąpi bowiem dopiero w 2019 r., co oznacza niespełna dwudziestoletnie opóźnienie (zobowiązanie zapewnienia zgodności oczyszczania wtórnego ścieków komunalnych powinno było zostać spełnione najpóźniej do dnia 31 grudnia 2000 r.). Ze względu jednak na fakt, że w dniu rozprawy przed Trybunałem naruszenie utrzymywało się jedynie w odniesieniu do aglomeracji Matosinhos, szkoda w środowisku jest mniej poważna aniżeli szkoda stwierdzona w 2009 r.

Odnosnie do obliczenia okresowej kary pieniężnej Trybunał stwierdził ponadto, że czas trwania naruszenia zarzucanego Portugalii – ponad siedem lat od momentu ogłoszenia wyroku z 2009 r. – jest istotny. Wreszcie Trybunał wziął pod uwagę zmniejszenie zdolności płatniczej Portugalii, gdyż produkt krajowy brutto tego kraju rzeczywiście zmniejszył się od tamtego czasu. Trybunał zaznaczył ponadto, że Portugalia twierdzi, iż nie jest w stanie, jeśli chodzi o aglomerację Matosinhos, zmniejszyć szkód w środowisku. Z tych wszystkich względów Trybunał uznał za wskazane nałożenie na Portugalię, począwszy od dzisiejszego dnia, stałej okresowej kary pieniężnej w wysokości 8 000 EUR dziennie, aż do pełnego wykonania wyroku z dnia 7 maja 2009 r.

W odniesieniu do zobowiązania do zapłaty **ryczału**, które powinno uwzględniać naturę stwierdzonego naruszenia oraz postawę zainteresowanego państwa członkowskiego, Trybunał uznał za zasadne zobowiązanie Portugalii do zapłaty kwoty **3 mln EUR**. Przypominając, że w innych **wyrokach stwierdzono już uchybienie przez Portugalię ciążącym na tym państwie zobowiązaniom w dziedzinie oczyszczania ścieków komunalnych**⁵, Trybunał podkreślił, że skuteczne zapobieganie powtarzaniu się analogicznych naruszeń prawa Unii w przyszłości wymaga podjęcia środka odstraszającego, takiego jak zobowiązanie do zapłaty ryczału. **Tego powtarzalnego charakteru zachowania mającego znamiona naruszenia po stronie państwa członkowskiego nie można zaakceptować tym bardziej, że występuje ono w sektorze, w którym wpływ na zdrowie ludzkie i na środowisko jest szczególnie istotny.** Trybunał dodał, że pomimo, iż Portugalia systematycznie współpracowała ze służbami Komisji, nie wypełniła ustalonych przez siebie harmonogramów dotyczących oczyszczania ścieków komunalnych dla aglomeracji Matosinhos, ponieważ **wymagane oczyszczanie będzie działało dopiero w 2019 r.**

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku.

Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się kar pieniężnych. Jednak w sytuacji niezgłoszenia Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

⁵ Wyroki Trybunału z dnia 8 maja 2008 r., *Komisja/Portugalia* ([C-233/07](#)), z dnia 8 września 2011 r., *Komisja/Portugalia* ([C-220/10](#)), oraz z dnia 28 stycznia 2016 r., *Komisja/Portugalia* ([C-398/14](#)).

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia
Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793